

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Distinctio Secunda. De Incompatibilitate, Renunciacione, & Permutatione
Beneficiorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

700 *Tract. XI. De Beneficijs, Jure patronatus & Decimis. Dist. II.*
juncto c. *Licet, canon. §. fin. de Election.* ubi dicitur, quòd super Re-
sidentia personali Parochi *facienda potest Ordinarius ipsius gratiam di-*
spensationis ad tempus facere, prout causarationabilis id exposcit.

Solvitur
instantia.

80. Nec obstat, quòd Parochus Jure naturali teneatur ad
Residentiam personalem. Resp. enim, id intelligendum seclu-
sâ iustâ causâ, & cessante legitimâ dispensatione. Verùm de Re-
sidentia Beneficiorum, & pœnis non residentium, plura Ca-
nonistæ, *Tit. de Clericis non residentibus &c.*

DISTINCTIO II.

De Incompatibilitate, Renunciatione, & Permutatione Beneficiorum.

QUÆSTIO I.

Quæ Beneficia sint incompatibilia, vel com- patibilia?

Mala ex
pluralitate
Beneficio-
rum simul
retentorum
obvencien-
tia.

1. **Q**uanta mala oriri soleant in Ecclesia Dei, dum nonnulli
plura obtinent Beneficia Ecclesiastica, paucis compre-
hendit Pontifex c. *Quia in tantum, de Prabend.* dicens, quòd
multitudo Prabendarum canonibus inimica, dissolutionis materiam & eva-
gationis inducit, certumque continet periculum animarum. Eadem mala
amplius deplorat Pontifex *in Extravag. Execrabilis, de Prabend.* eò
quòd execrabilis quorundam ambitio, & improbitas importuna,
plura à Romanis Pontificibus non tam obtinere, quàm extorque-
re plerùmque noscuntur Beneficia: adeò, ut (præter alia in-
commoda, quæ ibidem recensentur) multi alij litterati, probi-
que Viri à consecutione competentium Beneficiorum impedian-
tur, cultus Divinus minuat, hospitalitas in ipsis Beneficiis debi-
ta non servetur, atque Ecclesiarum detrahatur commodis & ho-
nori, quæ carentes Defensorum auxilio, in juribus suis, & liber-
tatibus multipliciter collabuntur.

Et quando-
que possunt
abesse.

2. Quia verò talia incommoda atque inordinationes, quan-
doque certis concurrentibus circumstantijs abesse possunt; hinc
non sequitur, universim illicitum esse, plura simul habere Bene-
ficia.

Quinimò eorum quædam esse compatibilia, satis indicat Et dantur Beneficia compatibilia. textus in c. Gratia. de Rescriptis in 6. ibi: Si talia sint beneficia, quæ simul nequeant de jure teneri. Et idem manifestè supponit Concilium Trident. Sess. 7. cap. 4. de Reform. ibi: Plura curata, aut alias incompatibilia Beneficia: nam hujusmodi limitatio frustra apponeretur, nisi aliqua extarent Beneficia compatibilia. Hinc Quæstio remanet, unde oriatur, & quæ sit incompatibilitas Beneficiorum Ecclesiasticorum.

3. CONCL. I. Incompatibilitas Beneficiorum Ecclesiasticorum generatim ex duplici capite oritur: videlicet, si aut ipsa Beneficiorum institutio non permittat, ut plura ab eodem administrantur; aut si unum eorum ad honestam Beneficij sustentationem sufficiat. Ita communis, uti patebit ex dicendis. Et quidem, quantum attinet priorem partem, seu Beneficia de se incompatibilia, ex professo de ipsis dicitur n. 9. & seqq.

4. Quòd autem cessante justâ dispensatione sit illicitum, si plura Beneficia, licet cæteroquin compatibilia, simul retinere; si unum ipsorum ad honestam Clerici sustentationem sufficiat, tenet Glossa communiter recepta in c. Dudum, 54. §. Retinere de Eleet. ubi ait: Nota, quòd qui habet plura beneficia, quorum alterum per se sufficeret, non potest sine mortali peccato retinere aliud. Idem ad longum propugnat Abbas in c. Extirpanda, §. Qui verò, num. 34 & seqq. de Præbend. & Layman lib. 4. tract. 2. cap. 8. num. 2. citans plures Alios. Desumitur hoc ex c. Sanctorum, dist. 80. & c. Conquerunt, de Clericis non resident. & c. Cum teneamur, de Præbend. cum concordantijs. Accedit Concilium Trident. Sess. 24. cap. 17. de Ref. ibi: Cum Ecclesiasticus ordo pervertatur, quando unus plurimum officia occupat Clericorum &c. Statuit, ut impostèrùm unum tantùm Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quòd quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferre: & consequenter à sensu contrario, & quia exceptio firmat regulam in oppositum, quando unum Beneficium sufficit ad honestam Clerici sustentationem, alterum conferri, & retineri non potest. Confirmatur: quia repugnat rationi naturali, ut quis plura simul non necessaria Beneficia occupando, defraudet alios Clericos à consecutione competentium Præbendarum, deturque ansa incommotis n. 1. enumeratis, nisi justâ causâ interveniente, atque accedente legitimâ dispensatione id honestetur.

Incompatibilitas Beneficiorum ex duplici capite oritur.
Si unum sufficit ad honestam sustentationem, non licet plura habere.

Quod Be-
neficiam
censeatur
sufficiens
ad congruam
sustentatio-
nem ?

5. Quæres autem, quodnam Beneficium censeatur sufficiens ad congruam Beneficiarij sustentationem ? Resp. Illud Beneficium censeatur taliter sufficiens, ex quo Clericus pro status sui conditione, & se, & familiam suam honestè valet sustentare. Adde cum Vallensi, *tit. de Concess. Præbend. §. 4. num. 10.* & alijs, parentes, fratres, & consanguineos egentes : nam & hos potest Clericus ex redditibus Ecclesiasticis honestè sustentare, non autem augere ; prout tum ex Can. 39. Apostolorum, tum ex Concilio Trident. *Seff. 25. cap. 1. de Reform.* desumitur. Insuper circa hoc Glossa *in c. Conquerente. §. Sufficiencia. de Clericis non resid.* observat, atque ex utroque Jure ostendit, quòd oporteat, quantum ad propositum, considerare plura alia, utpote nobilitatem, scientiamque : quia tales Personæ sunt amplioribus redditibus honorandæ, *c. De multa. §. fin. de Præbend.* Item, quòd etiam hospitalitas, ipsaque jura Episcopalia persolvenda attendi debeant : nam Clerici & hospitalitatem tenere, & jura Episcopalia persolvere, & insuper congruam suæ personæ, familiæque sustentationem habere debent, *c. de Monachis. de Præbend.* cum concordantijs. Et hinc, quodnam Beneficium dicatur sufficiens ad congruam sustentationem, arbitrio Judicis relinqui paulò plùs, vel minùs æstimandum, consideratis considerandis, qualitate scilicet personarum, locorum & temporum, resolvit Barbosa *lib. 3. Juris Eccles. univ. cap. 13. num. 183.* citans plures alios.

Beneficia de
se compati-
bilia, quæ ?

6. CONCL. II. *Beneficia de se compatiblea* sunt ea, quæ vel ex Jure communi, vel ex consuetudine, Statuto, aut Fundatione simul obtineri, ac retineri possunt. Talia sunt imprimis Beneficia simplicia non requirentia personalem residentiam, vel quorum unum requirit residentiam, alterum verò non : nam in his faciliùs admittitur pluralitas, si ita necesse sit ad honestam Clerici sustentationem ; prout colligitur ex Concilio Trid. *Seff. 24. de Reform. cap. 17.*

Beneficia
simplicia
ultra duo
nequeunt
haberi.

7. Cæterùm Barbosa *loc. cit. num. 180. & 182.* refert, Sac. Cardinalium Congregationem declarasse, quòd Episcopus non possit plura Beneficia simplicia ultra duo uni conferre, usque ad sufficientem ejus sustentationem, absque Apostolica dispensatione. Et si de facto conferat tertium, collatio illius sit quidem valida, attamen quando istud est sufficiens pro congrua sustentatione Clerici, vacent ambo Beneficia priora ; sin minùs, vacet primum.

8. Deinde Beneficia compatibilia censentur, quae in diversis Ecclesijs sunt, & nullam, vel saltem non incompatibilem residentiam exigunt. Layman *cit. cap. 8. n. 7. & alij.* Insuper Beneficia de se compatibilia in eadem Ecclesia dicuntur, quae difformia sunt, v. g. Praepositura & Canonicatus: qualia proinde, cum utrisque simul satisfieri possit, etiam in simul (si ita necesse sit ad congruam Clerici sustentationem) retineri possunt, *arg. cap. 1. de Consuetud. in 6.* Nisi alicujus Ecclesiae speciale Statutum, vel consuetudo repugnet.

9. CONCL. III. Beneficia de se incompatibilia (id est, abstractendo ab eo, quod unum eorum ad honestam Beneficarij sustentationem sufficiat) sunt ea, quae vel Jure naturali, vel Jure communi Ecclesiastico, aut ex consuetudine, Statuto, seu Fundatione, continuam residentiam personalem postulant: ut sunt duo Episcopatus, duae Abbatiae, duae Parochiae, duae perpetuae Vicariae, & caetera curata Beneficia. Item duae Dignitates, Personatus, aut duo Officia personalem residentiam requirentia, *arg. c. Ad hac. & c. Praterea. & c. Cum non ignores. & c. De multa. de Prabend.*

10. Similiter Beneficia uniformia sub eodem testo, censentur incompatibilia: ut sunt duo Canonicatus in eadem Ecclesia. Caeterum per Beneficia uniformia sub eodem testo intelliguntur ea, quae in eadem Ecclesia ad eundem finem instituta sunt, adeoque habent idem prorsus onus & officium eodem tempore persolvendum: uti contingit in duobus Canonicatibus eisdem Ecclesiae.

11. Hinc infertur, quod duae Capellaniae in duobus Altaribus ejusdem Ecclesiae, fundatae cum onere, ut in uno Altari, in altero ter, distinctis diebus in eadem Ecclesia celebretur, non sint Beneficia uniformia, ac proinde de se compatibilia. Quia licet uno nomine generali Capellaniae appellentur, cum tamen habeant distincta onera, seu officia in diversis Altaribus peragenda re ipsa non sunt uniformia, sed difformia Beneficia: quae proinde eidem conferri, & (dummodo primum eorum ad honestam Clerici sustentationem non sufficiat, neque constitutio, aut consuetudo particularis repugnet) simul retineri possunt.

12. Unde & Concilium Trid. *Sess. 24. cap. 13. de Reform.* statuit, quod si Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium, aut Beneficia Parochialia, ob temporum injuriam redditus tam tenues habent, ut non sufficiant sustentationi decenti pro dignitate, ac qualitate

Uuuu

litate habenti.

QUÆSTIO II.

Quæ sint poenæ recipientium plura Beneficia
incompatibilia ?

Illicitum
est, plura si-
mul obtine-
re Beneficia
incompati-
bilia.

13. **C**ONCL. I. Quodcumque vel alterum Beneficium suf-
ficat ad honestam Clerici sustentationem, vel ipsamet
Beneficia de se sunt incompatibilia, illicitum est, sicque
peccaminosum, plura simul obtinere circa dispensationem Pon-
tificiam. Ita communis. Et quidem, quantum ad primum mem-
brum attinet, patet illud ex c. *Ad hæc. de Prab.* ibi : *Illud est omni ra-
tioni contrarium, ut unus Clericus in una, vel diversis Ecclesijs, plures Di-
gnitates, vel Personatus obtineat.* &c. Huc accedunt textus, & mala,
ex pluralitate Beneficiorum provenientia, de quibus num. 1.

Citra di-
spensationem
Pontificiam.

14. Altera pars, loquens de dispensatione Pontificia, ex eo
probat : quia habere plura Beneficia, non est intrinsecè ma-
lum, sicuti mentiri, blasphemare &c. sed quamvis habeat quan-
dam mali speciem, ea tamen concurrentibus certis causis coho-
nestari potest.

Triplex
causa dispē-
sandi in
pluralitate
Beneficiorum.

15. Porrò ejusmodi justa causa dispensandi in pluralitate Be-
nificiorum, triplex à Doctoribus recenferi solet ; videlicet ne-
cessitas Ecclesiæ, utilitas Ecclesiæ, & evidens meritorum præroga-
tiva, arg. c. *Tali.* 1. q. 7. ibi : *Nisi forte eos aut maxima Ecclesie utilitas,
vel necessitas postulet, vel evidens meritorum prerogativa commendet.*

I. Necessitas
Ecclesiæ.

16. Et quidem ob necessitatem Ecclesiæ possunt quando-
que plura Beneficia, etiam ultra congruam Clerici sustentatio-
nem conferri, si desint alij idonei Ministri : utputà in locis Hære-
ticorum, in quibus est defectus Clericorum.

II. Utilitas
Ecclesiæ.

17. Deinde ob utilitatem Ecclesiæ id accidere potest, quan-
do unus solus, licet absens, magis putatur Ecclesiæ profuturus suâ
auctoritate, potentiâ, doctrinâ & prudentiâ, quàm alius præsens,
vel plures alij : qua de causa filijs Principum conferuntur interdum
plures Episcopatus, etiam ante ætatem, ut Ecclesiæ contra
Hæreticos potentius defendantur. Pirhing tit. de *Præbend.* num.
191. & alij.

III. Evidens
meritorum
prærogati-
va.

18. Tandem de evidenti meritorum prærogativa habetur
textus clarus c. *De multa.* §. *fin. de Prab.* ibi : *Nullus plures Digni-
tates,*

Quest. II. *Quae sint poena recipientium plura Beneficia Incomp. 705*
tates, aut Personatus habere praesumat, etiamsi curam non habeant anima-
rum. Circa sublimes tamen, & litteratas personas, quae majoribus sunt
beneficij honoranda, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit
dispensari.

19. CONCL. II. Quicumque defacto plura incompatibilia
Beneficia, sive curata, sive alia incompatibilia, simul recipere, ac
retinere praesumpserit, per receptionem secundi mox priori Be-
neficio est ipso jure privatus; & is, ad quem spectat prioris col-
lacio, liberè illud confert, statim atque institutus secundum re-
cepit. Ita habetur *cit. c. De multa. de Prabend. junctâ Extravag. de*
Execrabilis. §. Qui verò. eod. Accedit Concilium Trident. Sess. 7. *de*
Reform. cap. 4. quod praedicta jura innovavit, & cum illa loqueren-
tur duntaxat de Dignitatibus, Personatibus, seu Officijs, aut alijs
Beneficij curam animarum habentibus annexam) ad alia Be-
neficia, etiam quomodolibet incompatibilia extendit; prout
notat Fagnanus in *cit. c. De multa. num. 3.* allegans decisio-
nem Rotæ, Garciam affirmantem, ita esse indubitanter tenen-
dum, & alios.

20. Dicitur notanter in Conclusionem, *Quicumque defacto*
Quia sermo est de tempore moderno post Concilium Tridenti-
num: nam antehac variae successivè emanarunt Constitutiones
Pontificiae, ut videre est c. Referente. de Prabend. & c. Quia nonnulli. de
Cleric. non resid. & cit. c. De multa. atque Extrav. Execrabilis. Verum
moderno tempore post Concilium Trident. procedit Conclu-
sio, adeo ut huius Decretum Fagnanus *loc. cit. num. 5.* ex quadam
Cardinalium declaratione extendat ad plura Beneficia simpli-
cia, si personalem residentiam requirant, aut primum ad con-
gruam Clerici sustentationem sit sufficiens: nam & talia secun-
dum Canones sunt incompatibilia.

21. Additur verò, *per receptionem secundi.* Siquidem sola
affectatio de altero Beneficio consequendo non sufficit ad in-
ducendam dictam poenam privationis, sed requiritur actualis
receptio, atque possessio secundi Beneficij: hoc enim impor-
tatur per *receptionem*, id est, corporalem ademptionem, ut expli-
cat *cit. Fagnanus n. 9.* & tenet Glossa in *c. De multa de Prabend.*
Accedit ratio: quia in jure *verba accipienda sunt cum effectu, c. Re-*
latum. de Cler. non resid. & alibi.

22. Quinimò ob hanc rationem similiter non censetur va-
care primum Beneficium per ademptionem secundi Beneficij;
cujus fructus ex causa etiamnum alius percipit; prout clarè de-
cisum percipiat.

cifum habetur *c. Si tibi concesso. de Prab. in 6.* Rationem hujus
ulteriorem dat Glossa *ibidem, §. Vacare*: quia talis non est adeptus
plenè; licèt enim Beneficium habeat, fructus tamen non habet:
& alioquin talis cogeretur mendicare, cùm fructus ex secundo
Beneficio non haberet, primo autem privatus existeret.

Dicta priva-
tio defacto
incurritur
ipso jure.

23. Dicitur ulterius in Conclusionè, *priori Beneficio est ipso
jure privatus.* Siquidem, ut hæc privatio modernis temporibus
incurratur, non ampliùs opus est sententia Judicis eam infligen-
tis, ut olim *c. Quia nonnulli. de Cler. non resid. sed defacto inducitur
ipso jure; prout liquet ex cit. c. De multa. de Prabend. juncto Conci-
lio Trident. Sess. 7. de Reform. cap. 4.*

Ea quomo-
do intelli-
genda?

24. Cæterùm hæc Beneficij privatio intelligenda est quo-
ad titulum, seu jus illud retinendi, non quoad possessionem:
nam possessione Beneficij ejusmodi Clericus privari non potest,
nisi causâ cognitâ; prout desumitur ex *c. Licet Episcopus. de Pre-
bend. in 6.*

Solvitur ne-
tabilis in-
stantia.

25. Si dicas. Privatio Beneficij, & ipsum Beneficium ne-
queunt simul stare, cùm privativè opponantur; ergo si Clericus
ille ipso jure privatus est Beneficio, repugnat, quòd adhuc eius
possessionem retineat. Resp. distinguendo antecedens: pri-
vatio Beneficij quoad titulum & possessionem simul, nequit ita-
re cum Beneficio, conceditur: privatio Beneficij quoad titu-
lum duntaxat, nequit stare cum Beneficio, seu possessione ejus,
negatur antecedens, & consequentia. Nam, ut notat Iestius
lib. 2. de just. & jur. cap. 29. num. 64. leges illæ, quibus additur, quòd
delinquens ipso facto sit privatus officio & Beneficio, privant
titulo, seu jure ad Beneficium, quatenus ipso facto quis amittit
jus ad illud; nondum autem ejus possessione, nisi post sententiam
Judicis.

Quid, si quis
primum
cum secun-
do retinere
contende-
rit?

26. CONCL. III. Insuper si quis prius Beneficium unà cum
secundo fortè retinere contenderit, etiam secundo privatus exi-
stit. Ita habetur *cit. c. De multa, juncto Concilio Trident. Sess. 7.
cap. 4. de Reform. & tradit Fagnanus cit. c. De multa. num. 6. & 8.*
dicens, hanc pœnam ipso jure incurri. Ubi ulterius addit,
quamvis Glossa super illam dictionem, *contenderit*, asserat, ad
hoc, ut quis secundo etiam Beneficio ipso facto privatus existat,
requiri, quòd quis utrumque in jure contentiosè retinere volue-
rit usque ad litis contestationem: contrariam tamen aliorum
sententiam, qui volunt. *ex sola retentione primi Beneficij cum
secundo jam induci dictam privationem utriusque Beneficij,
etiam-*

etiam si quando quis incipit conveniri, vel prius dimittere, esse tenendam; eò præsertim, quia Concilium Trid. loc. cit. hanc poenam jure ipso imponit illi, qui ejusmodi Beneficia incompatibilia recipere, & simul retinere præsumpserit.

27. Quæres, an in nullo prorsus casu possit quis simul habere plura Beneficia? Resp. Hoc in nonnullis casibus accidere posse. Et primò quidem per legitimam dispensationem, de qua superius num. 15. & seqq. Deinde id accidit sine dispensatione, quoties ipsa Beneficia non sunt incompatibilia: prout fit in Beneficijs simplicibus, quorum singula ad honestam sustentationem Clerici non sufficiunt. Tertio, si Ecclesia Cathedralis, vel Parochialis, aut Dignitas, ob tenuitatem fructuum non sufficiat congruæ sustentationi Rectoris sui, potest simul cum ea uniri, vel obtineri, Beneficium simplex non requirens residentiam, juxta Concilium Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 15. & 17. Insuper ob eandem Ecclesiarum paupertatem possunt Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, uniones perpetuas Beneficiorum facere, & ista postmodum simul ab eodem possideri; prout concessit idem Tridentinum Sess. 21. de Reform. cap. 5. Tandem ob præfatam causam quandoque Dignitati, vel Canoniatui accessorie annexa est Ecclesia Parochialis, quæ per idoneum Vicarium administrari, ac simul cum Canoniatu retineri potest, text. clar. c. Extirpanda §. Qui vero, de Præbend.

In quibus casibus plura simul Beneficia haberi possunt?

QUÆSTIO III.

Quid, & quotuplex sit Renunciatio Beneficiorum, & ex quibus causis fieri possit?

28. **C**ONCL. I. Renunciatio est spontanea Beneficij Ecclesiastici dimissio, facta coram legitimo Superiore id acceptante. Ita in re communis.

Renunciatio Beneficij, quid? Non valet, nisi fiat coram legitimo Superiore.

29. Dicitur, facta coram legitimo Superiore. Siquidem Beneficia Ecclesiastica non nisi in manibus Ordinarij, hoc est, ipsius auctoritate interveniente resignari debent, c. Si qui vero, & c. Si quis Trebyter. 7. q. 1. Et aliter facta resignatio non est valida; atque dimittens Beneficium sine licentia sui Prælati, potest compelli ad illud reassumendum, etiam per Censuras Ecclesiasticas c. Non oportet, 7. q. 1. & c. Admonet, de Renunciat. cum concordantijs.

Quilibet
potest suo
Juri renun-
ciare, quo-
modo?

30. Nec dicas. Quilibet potest suo juri renunciare, *c. Si diligenti, de Foro compet.* ergo & Beneficiarius Beneficio, etiam sine licentia sui Superioris. Negatur enim consequentia: nam regula illa est intelligenda, dummodò id fiat sine præjudicio alterius. Atqui post acceptationem Beneficij, & confirmationem, manet Clericus Ecclesiæ suæ alligatus, quæ pateretur detrimentum, si quilibet ipsorum pro libitu ei renunciare, & veniente lupo, id est, instante tribulatione, instar Mercenarij aufugere, Ovèlque sibi concreditas relinquere valeret.

Renuncia-
tio Beneficij
tacita,

31. CONCL. II. Renunciatio Beneficij Ecclesiastici alia est tacita, alia expressa. Ita communis, ac patet inductione. Et quidem *Renunciatio tacita* dicitur ea, quæ fit factò aliquo resignacionem significante, vel ex dispositione Juris eam importante. Nam qui facit id, quo posito ex ipsius Juris constitutione Beneficium amittitur, seu retineri nequit, eidem tacite, seu ipso facto renunciare censetur. Sic fit, dum Beneficiarius in Minoribus constitutus, contrahit Matrimonium: quia tunc Beneficium Ecclesiasticum ipso jure vacat, *arg. cap. 1. & 3. de Cleric. conjug.* Idem dicendum de eo, qui Religionem solemniter professus est, *c. Beneficium de Regularibus in 6.* & hujusmodi.

Et expressa.

32. *Renunciatio expressa* Beneficij Ecclesiastici illa est, quæ fit verbis expressis, aut scriptis, voluntatem renunciandi apertè declarantibus, coram legitimo Superiore eam acceptante. Cæterùm

Renuncia-
tio pura, &
conditiona-
lis, quæ?

33. Renunciatio expressa subdividitur in puram, seu simplicem, & absolutam; & in conditionalem. *Renunciatio pura*, seu *absoluta* est, quæ fit sine adjectione ullius conditionis, modi, vel pacti. *Conditionalis* verò, quæ fit sub certa conditione, pacto, vel modo: ut si fiat Renunciatio Beneficij ex causa permutationis, vel si quis illud resignet in favorem tertij, puta ut Beneficium conferatur Cajo consanguineo suo, & non aliter intendat resignare; quod appellant *Resignare in favorem tertij*, seu sub clausula, *Non aliter*. Insuper Renunciatio conditionalis censetur ea, in qua resignans reservat sibi fructus, vel pensionem ex Beneficio: de quibus singillatim in progressu.

Ad renun-
ciationem
requiritur
justa causa.

34. CONCL. III. Ad Renunciationem Beneficij requiritur justa, & legitima causa; alioquin Superior eam admittere non tenetur, neque debet. Ita communis Ratio est: quia si quilibet pro suo arbitratu posset Beneficium relinquere, talis libertas in maximum Ecclesiæ detrimentum cederet, aufugientibus pas-
sim

Quæst. III. Quid & quotuplex sit Renunciatio Beneficiorum, &c. 709
sim per renunciationem Pastoribus, si viderent lupum venientem, seu tribulationem instantem.

35. CONCL. IV. Sex sunt causæ, ob quas Episcopus post sui confirmationem potest petere, & Papa solet concedere licentiam cedendi, seu resignandi Episcopatum. Patet hoc ex c. *Nisi cum pridem. de Renunciat.* ubi sequentes sex causæ enumerantur. I. *Conscientia criminis*: non quidem cujuscunque, sed illius duntaxat, quod post actam pœnitentiam impedit executionem Officij. II. *Imbecillitas corporis*, per quam quis impotens redditur ad exequendum Officium Pastorale. III. *Defectus scientiæ*, etiam competentis. IV. *Malitia plebis*, ob quam interdum cogitur Prælatus ab ipsius regimine declinare. V. *Grave scandalum*, quod aliter sedari non potest. VI. *Irregularitas persona*; de quibus versiculi ibidem in Summario allegati:

Sex causæ
resignandi
Episcopatum.

*Debilis, ignarus, male conscius, irregularis,
Quem mala plebs odit, dans scandala: cedere possit.*

36. CONCL. V. Renunciationes Beneficiorum inferiorum solent admitti tum ex prædictis, tum etiam alijs levioribus causis. Ita Pirnhing *tit. de Renunciat. num. 54.* post Azorium, & alios. Sic in Curia Romana solet defacto admitti Renunciatio Beneficij inferioris, præsertim simplicis, quando resignans multo tempore servivit in Ecclesia: vel quando is resignat, ut Beneficium dimissum alteri conferatur, in cujus gratiam illud Clericus dimittit; dummodò in Sacris constituto, & resignanti, aliunde sit provisum, unde honestè sese alere possit. Concordat Bulla B. Pij V. quæ incipit, *Quanta Ecclesia* (& habetur tom. 2. Bullarij Romani. *Constitut. 58. dicti Pontif.*) in qua plures causæ, ob quas inferiores Beneficij resignare valeant, referuntur: veluti si resignantes sint senio confecti, valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati; seu quia eos ad aliud Beneficium contigerit promoveri; vel si sint Religionem ingressuri, aut Matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur; quique ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco Beneficij reside-
re securi: dummodò resignaturis, & sacro Ordini mancipatis, aliunde sit provisum, quo possint commodè sustentari

Aliæ pro re-
nunciatio-
ne Benefi-
ciorum.

QUÆ-

Q U Æ S T I O I V.

37. An sit licita Resignatio Beneficij in favorem tertij, vel reservatâ annuâ Pensione?

Resignatio
in favorem
tertij, an sit
licita?

37. **C**ONCL. I. Resignationes in favorem tertij, seu cum clausula, *Non aliter*, ob speciem Simoniz, quam habent, juxta Stylum Curiz non possunt fieri, nisi in manus Summi Pontificis. Ita Lessius *lib. 2. de just. & jur. cap. 35. dubit. 14.* post Navarrum, Rebuffum, & alios; ac sequitur Engel *tit. de Renunciat. num. 8.* citans communem omnium doctrinam, & in praxi observatam. Ratio est: quia Resignationes Beneficiorum in favorem tertij, speciem quandam præferunt hereditariæ successioni; quam Sacri Canones semper detestantur, volentes, ut Beneficia Ecclesiastica secundum merita personarum, & quidem dignioribus, conferantur. Accedit quod ejusmodi Resignatio cum clausula, *Non aliter*, si fiat in manus Episcopi, aut alterius Papæ inferioris, vel contineat Simoniam juris Ecclesiastici, ut multi volunt; vel saltem speciem talis Simoniz: *Cum in spiritualibus omnis pactio, omnisque conventio debeat omnino cessare, cap. ult. de Pactis. juncto c. Quæsitum. de Rerum permutat. ibi: Pactio præmissa circa spiritualia, vel connexa spiritualibus, labem semper continet simonia.*

Quid si quis
simpliciter
resignet &
certam per-
sonam so-
lum recom-
mendet?

38. **C**ONCL. II. Si quis tamen simpliciter resignet, & per modum recommendationis potius, quam rigorosæ obligationis, Episcopo certam aliquam personam nominet, non est jure prohibitum, quin Episcopus possit personæ recommendatæ, si ea cæteroquin idonea fuerit, e usque qualitas mereatur, Beneficium illud conferre. Ita Zoësius *tit. de Simonia, n. 72.* Covarruvias *lib. 1. var. resol. cap. 5. num. 5.* & Engel *loc. cit. num. 8.* Idque destimatur ex *c. Cum universorum. de Rerum permut. & c. Ex parte N. de Offic. Jud. deleg. ubi similes Resignationes leguntur, nec tamen ex hoc capite reprobantur, quamvis ex aliis rationibus non teneant.*

An tunc pi-
scopus re-
comendat, vel
possit huic
conferre?

39. Notandum tamen cum citatis Auctoribus, quod factâ ejusmodi resignatione purè ac simpliciter in manus Episcopi, haud obitante, quod preces pro aliquo oblata fuerint, Episcopus non sit adstrictus, ut huic conferat Beneficium; neque injuriam faciat nominato, si alteri conferat. Ratio est: quia, cum Re-

Renunciatio in favorem tertij sit Jure prohibita, simulque Resignatio Beneficij debeat fieri purè; hoc ipso non potest illi nominato jus quodpiam fuisse acquisitum (nam sola precum interpositio tale jus non tribuit) & consequenter neque injuria per denegatam collationem eidem irrogabitur. Attamen non peccabit Episcopus, si conferat Beneficium nominato, pro quo preces sunt oblatae, dum modò aliud canonicum impedimentum non obstat, & personæ qualitas id mereatur, ut dicitur *num. præc.*

40. CONCL. III. Resignare Beneficium Ecclesiasticum reservatâ annuâ Pensione, coram Episcopo, vel alio collatore Papâ inferiore, regulariter loquendo non licet. Ita communis.

41. Ubi notandum, quòd per Pensionem in proposito intelligatur jus percipiendi partem fructuum ex Beneficio alieno, auctoritate Superioris cuiuspiam justa de causa constitutum: ut si auctoritate Episcopi assignetur Parocho, ob senectutem v. g. resignanti, certa pars reddituum illius Beneficij, ab ejus successore ipsi persolvendorum ad honestam vitæ suæ sustentationem. Hoc prænotato

42. Conclusio probatur ex eo: quia Beneficia Ecclesiastica sunt conferenda sine diminutione; id est, sine novi oneris impositione, aut aliqua fructuum detractioe; prout habetur toto Titulo, *Ut Beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferantur*: atqui hoc non fit, quando constituitur cuiuspiam pensio in Beneficio; ergo.

43. Additur in Conclusionem, *regulariter loquendo*. Nam ex justa & rationabili causa potest non solum Summus Pontifex, sed etiam Episcopus, Pensionem in Beneficio constituere: ut puta quia resignans est ætate decrepitus, vel infirmus, ut sic ex Pensione habeat, unde honestè sustentetur; vel quando pro bono pacis fit Resignatio Beneficij litigiosi, & hujusmodi. Barbosa *part. 3. de offic. & pot. Episc. allegat. 85. num. 3.* Engel *tit. de Renunciat. num. 10.* & alij. Hoc ipsum desumitur ex *c. Nisi essent. de Præbend.* ubi legitur quædam provisio, seu pensio quadraginta librarum, resignanti pro bono pacis per Judices facta, & per Papam tolerata; ergo pariter nihil obstat, quin purè ac simpliciter resignanti Episcopus ex ejusmodi justa causa possit Pensionem aliquam constituere. Quinimò pro ea sibi constituenda potest ipsemet resignans, ut securior sit, Episcopo ante Resignationem

Resignare Beneficium reservatâ pensione, an liceat? Pensio, quid?

Id regulariter illicitum.

Tamen ex justa causa potest Episcopus constituere pensionem in Beneficio

Et resignans pro ea sibi constituenda supplicare.

Q U Æ S T I O V.

An, & quomodo possit fieri Permutatio Beneficiorum
Ecclesiasticorum.

Permutatio
Beneficiorum
propriâ au-
thoritate
fieri nequit:

44. **C**ONCL. I. Etsi illicita sit, quin etiam accedente pactio-
ne Simoniaca, permutatio Beneficiorum Ecclesiasti-
corum privatâ authoritate facta; atque insuper Bene-
ficia Ecclesiastica perdant, qui ea propriâ authoritate commu-
tant: nihilominus licita est resignatio Beneficiorum causâ per-
mutationis inter personas Ecclesiasticas idoneas, authoritate le-
gitimi Superioris interveniente. Ita certa, & communis; pa-
tētque singula ex diversis textibus Juris. Et quidem prima pars
habetur c. *Quæsitum. de Rerum permutat.* ibi: *Generaliter tenes,*
quod commutationes prebendarum de jure fieri non possunt, præsertim pa-
rtione præmissâ, quæ circa spiritualia, vel connexa spiritualibus, labem
semper continet simonia, cum concordantijs. Deinde, quod per-
dant sua Beneficia, qui eadem propriâ authoritate permutant,
textus est clarus in o. *Cum olim. cod.*

Secus, acce-
dente au-
thoritate
Superioris.

45. Altera pars Conclusionis, quod videlicet legitimâ Su-
perioris authoritate interveniente, licita sit resignatio Bene-
ficiorum causâ permutationis, habetur cit. c. *Quæsitum. de Rerum*
permutat. junctâ *Clem. un. cod.* Ubi insuper additur, quod si quæ-
rent, ea alijs, quàm ipsis permutare volentibus conferri nequeant;
alioquin collatio nullius sit firmitatis.

Solvitur in-
stantia,

46. Nec obstat textus c. *Majoribus. de Prebend.* ibi: *Divi-*
sionem prebendarum, aut dignitatum per] mutationem fieri prohibemus.
Resp. enim cum Glossa ibidem, id intelligendum sine authoritate
Superioris: Superior enim, si expedire viderit, poterit admittere
resignationem causâ permutationis factam, per textus *num.*
præc. allegatos; etsi ejusmodi permutatio propriâ authorita-
te nequiquam fieri possit. Et hoc modo concordantur jura ju-
ribus.

Forma &
modus per-
mutandi
Beneficia,
qualis?

47. **C**ONCL. II. Forma, & modus permutandi Beneficia,
est: ut ea Clerici resignent in manus Ordinarij, exprimentes,
quod id causâ permutationis faciant; ita tamen, quod prius ac-
celle-

cesserit consensus eorum, qui ius conferendi, eligendi, vel praesentandi habent. Quo casu arbitrari debebit Ordinarius, num admittenda sit resignatio, nec ne: & si admittendam censuerit, nulli alteri, sed praecise ipsis causa permutationis resignantibus, Beneficia illa conferre poterit, ac debebit; & collatio alijs facta non tenebit. Ita habetur *cit. Clem. un. de Rerum permutat.*

48. Quæres, an in permutatione Præbendarum, sive Beneficiorum Ecclesiasticorum quoad titulum, quorum unum pinguiores habet proventus, absque labe Simoniae possit supplere pretium pro minus valente? Ratio dubitandi est: quia, quando duæ Ecclesiae iure proprietatis unâ cum suis possessionibus invicem permutantur, potest pro alterius Ecclesiae possessionibus pretium suppleri, dummodò adhibeatur cautela in Jure Canonico ^{In permutatione Beneficiorum, an pro habente pinguiores proventus possit supplere pretium?} *c. Ad quaestiones. de Rerum permutat. insinuata: hoc est, dummodò id fiat, non unicum duntaxat contractum instituendo (alioquin enim pretium refundi videretur etiam pro ipsamet Ecclesia, quod sapit Simoniam) sed faciendo duos contractus, quorum uno ad invicem gratis Ecclesiae, altero autem possessiones earum cum refusione certæ pecuniæ permutantur: ergo idem videtur posse fieri in proposito.*

49. Resp. in solutione hujus dubij variare Doctores. Et ^{Affirmant aliqui} quidem affirmant Angelus, & Sylvester, *ψ. Permutatio. 2. q. 6.* post Abbatem *c. Ad quaestiones. n. 3. de Rerum permutat.* Eandem sententiam ex professo tradit Lessius *lib. 2. cap. 35. num. 101.* allegans Sorum, & Cajetanum. Probant imprimis hanc sententiam ex *cit. c. Ad quaestiones. eod.* ob paritatem rationis. Addit Lessius, hanc compensationem exigi posse, non pro excessu, qui remanet annexus ipsi titulo Beneficij; sed pro incommodo temporali, quod quis subit sese spoliando majoribus illis proventus, aut spe ipsorum. Sed quidquid sit de probabilitate hujus opinionis.

50. ^{Opposita} *sententia est probabilior, ac merito tenenda* Opposita sententia non solum est probabilior, sed jure merito tenenda; prout eam tenent Covarruvias *lib. 1. var. resol. c. 5. n. 9.* Navarrus *cap. 23. Manualis, num. 100. §. Tertiò.* Layman *lib. 4. tract. 10. c. ult. num. 54.* citans insuper Suarez, & Vasquez; Engel *tit. de Rerum permutat. num. 4.* post Barbosa, Valensis, & alij. Ratio hujus sententiæ, simul & disparitatis inter permutationem duarum Ecclesiarum unâ cum suis possessionibus quoad proprietatem, & inter permutationem duorum Beneficiorum quoad titulum unâ cum suis proventus, hæc est:

Xxxxz

quia

quia in priori casu duæ possunt intervenire, atque interveniunt permutationes, sibi invicem non permixtæ; una videlicet Ecclesiarum, altera possessionum, juxta *cit. c. Ad questiones, eod.* E contra in altero casu una duntaxat potest intervenire permutatio, si- que nequit adhiberi consimilis cautela.

Nequeunt
permutari
proventus
sine Benefi-
cio.

§ 1. Probatum hoc ultimum: quia Beneficiarius non est dominus possessionum, v. g. agrorum, aut prædiorum Beneficij (sicque has distincto contractu permutare nequit) sed ex ijs tantum percipit redditus, ut quid accessorium ad ipsum Beneficium. Deinde Beneficiarius etiam non habet jus, & dominium reddituum futuro primum tempore obventorum, sed eos primum acquiraturus est sub conditione Beneficij retinendi, atque officij debiti præstandi; ergo antecedenter eisdem permutare nequit. Tandem permutatio illorum reddituum, cum sint quid accessorium ad Beneficium, simulque primum acquirendi sub conditione Beneficij retinendi, hoc ipso nequit separari à permutatione Beneficij; sicuti fit in permutatione Ecclesiæ, suarumque possessionum quoad proprietatem.

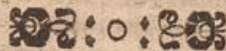
Solvuntur
rationes
prioris sen-
tentia.

§ 2. Et per hoc patet ad rationes prioris sententiæ. Nam ad primum negatur consequentia, & paritas inter permutationem Ecclesiarum unà cum possessionibus, & permutationem Beneficiorum unà cum redditibus: quia ibi possunt institui duo contractus permutationis, non hic, ut proximè explicatum. Ad alterum dicitur, redditus futuros Beneficij, ac spem ipsorum consequendorum, habere necessariam dependentiam & connexionem cum Beneficio; cum sint accessorium hujus: unde urget illud *can. Si quis objecerit. 1. q. 3. ibi: Quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit.*

Potest tunc
Episcopus
pensionem
constituere
in pinguiori
Beneficio.

§ 3. Cæterum his non obstantibus, potest autoritate Episcopi in hujusmodi casu constitui pensio in pinguiori Beneficio, præstanda alteri Beneficiario, qui illud ob utilitatem Ecclesiarum pro minus pingui relinquit. Engel *loc. cit. num. 4.*
post Navarrum *de Simonia, Consl.*

43. n. 4.

DI-